ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

της 11ης Νοεμβρίου 1992

σχετικά με σχέδιο διατάγματος της διοικητικής περιφέρειας Βρυξελλών με το οποίο καθιερώνονται ενισχύσεις για την προώθηση της οικονομικής ανάπτυξης και της επιστημονικής έρευνας

(Τα κείμενα στη γαλλική και ολλανδική γλώσσα είναι τα μόνα αυθεντικά)

(93/134/ΕΟΚ)

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ,

Έχοντας υπόψη τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, και ιδίως το άρθρο 93 παράγραφος 2 πρώτο εδάφιο,

Αφού κάλεσε τους ενδιαφερομένους, σύμφωνα με το προαναφερθέν άρθρο 93, να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους,

Εκτιμώντας:

I

Με σημείωμα της 26ης Ιουλίου 1991, της Μόνιμης Αντιπροσωπείας της, η βελγική κυβέρνηση κοινοποίησε στην Επιτροπή, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 93 παράγραφος 3, της συνθήκης ΕΟΚ, σχέδιο διατάγματος της διοικητικής περιφέρειας των Βρυξελλών με το οποίο καθιερώνονται ενισχύσεις για την προώθηση της οικονομικής ανάπτυξης και της επιστημονικής έρευνας.

Με επιστολή της 8ης Αυγούστου 1991, ζητήθηκαν συμπληρωματικές πληροφορίες από τις βελγικές αρχές. Η απάντησή τους λήφθηκε από την Επιτροπή στις 27 Σεπτεμβρίου 1991.

Με επιστολή της 9ης Δεκεμβρίου 1991, η Επιτροπή ενημέρωσε τη βελγική κυβέρνηση σχετικά με την απόφασή της να κινήσει τη διαδικασία του άρθρου 93 παράγραφος 2 της συνθήκης ΕΟΚ σχετικά με τις εν λόγω ενισχύσεις και την κάλεσε να υποβάλει τις παρατηρήσεις της.

Στους ενδιαφερομένους τρίτους δόθηκε η δυνατότητα να λάβουν γνώση της απόφασης της Επιτροπής με τη δημοσίευσή της στην *Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων* στις 29 Ιανουαρίου 1992 (1). Δεν υποβλήθηκαν παρατηρήσεις εκ μέρους ενδιαφερομένων τρίτων.

Οι προβλεπόμενες ενισχύσεις στο σχέδιο διατάγματος για το οποίο κινήθηκε η προαναφερθείσα διαδικασία, μπορούν να περιγραφούν ως εξής:

— ενισχύσεις υπέρ βιομηχανιών και βιοτεχνικών επιχειρήσεων υπό τη μορφή πριμοδοτήσεων σε κεφάλαιο ή επιδοτήσεων επιτοκίου, οι οποίες συνοδεύονται ενδεχομένως με εγγυήσεις των περιφερειών και του κράτους και οι οποίες μπορούν να ανέλθουν:

  — σε 20 % της επένδυσης, εφόσον η εν λόγω επένδυση έχει ως αποκλειστικό στόχο την ορθολογική χρησιμοποίηση της ενέργειας, των υδάτων ή των πρώτων υλών, την προστασία του περιβάλλοντος ή την ειδική προσαρμογή της επιχείρησης σε ένα συγκεκριμένο μέρος εγκατάστασης ή την επανεγκατάστασή της σε μία αστική περιοχή,

  — σε 8 % κάθε επένδυσης που πραγματοποιεί μία επιχείρηση εγκατεστημένη σε «μειονεκτούσα συνοικία»,

— ενισχύσεις του ιδίου τύπου, χωρίς να προβλέπεται ανώτατο ποσοστό, που αποσκοπούν στην ενίσχυση διαφόρων τομέων ή στην πραγματοποίηση τεχνολογικών ή άλλων επιτευγμάτων που έχουν ιδιαίτερη σημασία για την περιφέρεια της πρωτεύουσας των Βρυξελλών,

— ενισχύσεις που μπορούν να καλύψουν μέχρι 50 % του κόστους οικονομικών, τεχνικών και χρηματοοικονομικών μελετών που αφορούν τις προαναφερθείσες επενδύσεις (80 % με ανώτατο όριο 5 εκατομμύρια φράγκα Βελγίου),

— ενισχύσεις Έρευνας και Ανάπτυξης (Ε&Α), υπό μορφή επιδοτήσεων, για βασική έρευνα, οι οποίες μπορούν να καλύπτουν μέχρι 50 % του κόστους του σχεδίου (60 % σε περίπτωση μικρομεσαίων επιχειρήσεων, ή σημαντικού κινδύνου ή ιδιαιτέρου ενδιαφέροντος σε ευρωπαϊκό επίπεδο) και υπό μορφή προκαταβολών με ρητώς προβλεπόμενη ή υπό όρους αποπληρωμή, οι οποίες μπορούν να καλύπτουν μέχρι και 40 % (50 %) του προγράμματος σε περίπτωση έρευνας ή συνοδευτικών ενεργειών,

— συμβάσεις προόδου που έχουν συναφθεί με επιχειρήσεις για την υλοποίηση πολυετών προγραμμάτων που περιλαμβάνουν παντός είδους ενέργειες στον τομέα της τεχνολογικής, βιομηχανικής και εμπορικής ανάπτυξης μαζί με ενισχύσεις οι οποίες μπορούν να καλύψουν μέχρι 15 % των επενδύσεων, ενώ το ανώτατο αυτό όριο είναι δυνατόν να ξεπεραστεί στην περίπτωση ευρωπαϊκών βιομηχανικών προγραμμάτων που αποτελούν αντικείμενο εθνικών ή διεθνών συμφωνιών.

II

Οι ενισχύσεις που προβλέπονται στο σχέδιο διατάγματος υπάγονται στις απαγορευτικές διατάξεις του άρθρου 92 παράγραφος 1 της συνθήκης ΕΟΚ. Τόσο η έγκριση ή η απόρριψη της αίτησης όσο και ο καθορισμός του ποσού και των λεπτομερειών εφαρμογής των ενισχύσεων αποτελούν σε κάθε περίπτωση, αντικείμενο αξιολόγησης και σχετικής αποφάσεως εκ μέρους των αρμόδιων αρχών των Βρυξελλών. Πρόκειται λοιπόν για ενισχύσεις που θα χορηγήσει το κράτος από ίδιους πόρους. Υπενθυμίζεται ότι οι ενισχύσεις που χορηγούν οι περιφερειακοί και τοπικοί φορείς των κρατών μελών, ανεξάρτητα από το νομικό καθεστώς και το χαρακτηρισμό τους υπάγονται στις διατάξεις του άρθρου 92 παράγραφος 1 της συνθήκης ΕΟΚ [απόφαση του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων της 14ης Οκτωβρίου

(1) ΕΕ αριθ. C 22 της 29. 1. 1992, σ. 8.

1987, υπόθεση 248/84, Γερμανία κατά Επιτροπής (1)]. Οι ενισχύσεις του είδους αυτού ευεργετούν ορισμένες επιχειρήσεις, τις οποίες απαλλάσσουν από ένα μέρος του κόστους τους ενώ τους προσφέρουν οικονομικά πλεονεκτήματα βελτιώνοντας την ανταγωνιστική τους θέση. Στο βαθμό που η παραγωγή των εν λόγω επιχειρήσεων είναι δυνατό να ανταγωνιστεί την παραγωγή επιχειρήσεων από άλλα κράτη μέλη, οι περί ων ο λόγος ενισχύσεις αποτελούν κίνδυνο στρέβλωσης των ενδοκοινοτικών συναλλαγών.

Η κίνηση της διαδικασίας του άρθρου 93 παράγραφος 2 της συνθήκης ΕΟΚ αιτιολογείται από το γεγονός ότι ορισμένες από τις περιγραφείσες ενισχύσεις δεν ευεργετούνται από καμία από τις παρεκκλίσεις στην απαγόρευση των ενισχύσεων που προβλέπονται από τις διατάξεις του άρθρου 92 παράγραφοι 2 και 3 της συνθήκης ΕΟΚ. Αυτό ισχύει για τις ακόλουθες ενισχύσεις:

— οι ενισχύσεις που αποσκοπούν στην ενίσχυση διαφόρων τομέων ή στην πραγματοποίηση τεχνολογικών ή άλλων επιτευγμάτων που έχουν ιδιαίτερη σημασία για τη διοικητική περιφέρεια των Βρυξελλών και οι ενισχύσεις που προβλέπονται στο πλαίσιο των «συμβάσεων προόδου». Οι εν λόγω ενισχύσεις εξαιτίας της γενικής και ακαθόριστης φύσης τους δεν παρουσιάζουν χαρακτηριστικά που θα επέτρεπαν την εφαρμογή υπέρ αυτών κάποιας από τις παρεκκλίσεις που προβλέπονται στο άρθρο 92 παράγραφοι 2 και 3, ενώ είναι βέβαιο ότι θα έχουν αρνητικές επιπτώσεις σε κοινοτικό επίπεδο, εφόσον εκμηδενίζουν τα αποτελέσματα των πολιτικών περιφερειακής ανάπτυξης και προσελκύουν τις «επενδύσεις που χαρακτηρίζονται από μεγάλο βαθμό κινητικότητας» σε βάρος άλλων κρατών μελών,

— οι ενισχύσεις που προβλέπονται υπέρ επενδύσεων που πραγματοποιούν επιχειρήσεις εγκατεστημένες σε μειονεκτούσες συνοικίες δεν μπορούν να τύχουν παρέκκλισης ως περιφερειακές ενισχύσεις, δεδομένου ότι η διοικητική περιφέρεια των Βρυξελλών δεν πληροί τα κριτήρια για τη χορήγηση περιφερειακών ενισχύσεων, ενώ επιπλέον, το γεγονός ότι οι εν λόγω ενισχύσεις αφορούν κάθε επένδυση ανεξάρτητα από το είδος της ή το μέγεθος της επιχείρησης, προσδίδει σε αυτές χαρακτήρα γενικών ενισχύσεων που τις καθιστά ασυμβίβαστες με τη συνθήκη ΕΟΚ,

— οι ενισχύσεις υπέρ της ειδικής προσαρμογής των επιχειρήσεων στο αστικό περιβάλλον ή της επανεγκατάστασής τους σε αυτό, διευκολύνοντάς τες να διατηρήσουν την έδρα τους στην περιφέρεια των Βρυξελλών, έχουν ως συνέπεια να εκμηδενίζουν τα πλεονεκτήματα που παρουσιάζουν οι περιφερειακές ενισχύσεις και δεν δικαιολογούν την ύπαρξη κοινοτικού ενδιαφέροντος,

— όσον αφορά τις ενισχύσεις Ε&Α, εκείνες που αφορούν την εφαρμοσμένη έρευνα και τις συνοδευτικές ενέργειες δεν τηρούν τα ανώτατα όρια που καθορίζονται στο κοινοτικό πλαίσιο για τις κρατικές ενισχύσεις Ε&Α.

III

Στο πλαίσιο της διαδικασίας πραγματοποιήθηκε, στις 11 Φεβρουαρίου 1992, διευρευνητική συνάντηση των υπηρεσιών της Επιτροπής και των αρμόδιων αρχών των Βρυξελλών. Ακολούθησε ανταλλαγή σημειωμάτων με ημερομηνία 9 Απριλίου 1992 εκ μέρους των βελγικών αρχών και 1 Ιουνίου 1992 εκ μέρους της Επιτροπής. Με επιστολή της Μόνιμης Αντιπροσωπείας της, στις 23 Ιουνίου 1992, η βελγική κυβέρνηση υπέβαλε στην Επιτροπή τροποποιημένο σχέδιο διατάγματος της διοικητικής περιφέρειας των Βρυξελλών συνοδευόμενο από σχολιασμό των άρθρων και ένα επεξηγηματικό σημείωμα των τροποποιήσεων που επήλθαν στο αρχικό σχέδιο διατάγματος. Οι τροποποιήσεις λαμβάνουν ιδίως υπόψη τις διατάξεις του νέου πλαισίου ενισχύσεων προς τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις ως προς τον καθορισμό και την ένταση των ενισχύσεων που εγκρίνονται για επενδύσεις και οικονομικές, τεχνικές και χρηματοδοτικές μελέτες.

Η ανάλυση του τροποποιημένου σχεδίου διατάγματος οδήγησε στις διαπιστώσεις που παρατίθενται παρακάτω όσον αφορά τα διάφορα μέτρα που είχαν ως συνέπεια να κινηθεί η διαδικασία του άρθρου 93 παράγραφος 2 της συνθήκης ΕΟΚ.

Η διάταξη που προέβλεπε τη δυνατότητα χορήγησης ενισχύσεων τομεακού, τεχνολογικού ή άλλου χαρακτήρα τροποποιήθηκε και το άρθρο 7 του νέου σχεδίου διατάγματος περιορίζει τη δυνατότητα αυτή στις περιπτώσεις «είτε τομεακών ενισχύσεων τη χορήγηση των οποίων αποφάσισε η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, είτε προγραμμάτων έρευνας και τεχνολογικής ανάπτυξης της Ευρωπαϊκής Κοινότητας».

Ως προς τις «συμβάσεις προόδου» αυτές αντικαταστάθηκαν από τις «ειδικές συμβάσεις» και σύμφωνα με τις εξηγήσεις για το άρθρο 14 , προορίζονται αποκλειστικά για να δοθεί στη διοικητική περιφέρεια των Βρυξελλών η δυνατότητα να συμμετάσχει σε ευρωπαϊκά προγράμματα όπως το πρόγραμμα για το Airbus.

Οι ενισχύσεις για επενδύσεις επιχειρήσεων εγκατεστημένων σε μειονεκτούσες συνοικίες περιορίζονται εφεξής στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις, σύμφωνα με τον ορισμό που ισχύει στο πλαίσιο ενισχύσεων για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις, και το ύψος τους περιορίζεται στο 7,5 % του επενδυτικού κόστους.

Οι ενισχύσεις για την ειδική προσαρμογή επιχειρήσεων εγκατεστημένων σε αστικές περιοχές ή την επανεγκατάσταση τους σε παρόμοιες περιοχές καταργήθηκαν.

Επίσης, στο παρόν σχέδιο διατάγματος καταργήθηκε το κεφάλαιο σχετικά με τις ενισχύσεις Ε&Α.

IV

Οι σημαντικές τροποποιήσεις που επήλθαν στο σχέδιο διατάγματος της διοικητικής περιφέρειας Βρυξελλών περιορίζουν την εφαρμογή των διατάξεων για τις οποίες κινήθηκε η διαδικασία, στη χορήγηση ενισχύσεων που μπορούν να θεωρηθούν συμβιβάσιμες με την κοινή αγορά είτε διότι αποτελούν αντιστάθμισμα κοινοτικών ενισχύσεων είτε διότι υπακούουν στους όρους που έχουν καθορισθεί στα κοινοτικά πλαίσια εθνικών ενισχύσεων.

Έτσι, οι ενισχύσεις για τις «μειονεκτούσες συνοικίες» καθίστανται συμβιβάσιμες με τη συνθήκη ΕΟΚ καθώς η χορήγησή τους περιορίζεται σε μικρομεσαίες επιχειρήσεις όπως αυτές προσδιορίζονται στο κοινοτικό πλαίσιο ενισχύσεων για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις το δε ύψος τους περιορίζεται στο 7,5 % του επενδυτικού κόστους όπως προβλέπεται στο εν λόγω πλαίσιο.

(1) Συλλογή ΔΕΚ 1987, σ. 4013.

Το ίδιο ισχύει και για τις διατάξεις του άρθρου 7 του σχεδίου διατάγματος, εφόσον ο περιορισμός της χορήγησης των ενισχύσεων στις περιπτώσεις κοινοτικών ή εθνικών ενισχύσεων που εντάσσονται σε κοινοτικό πλαίσιο αναφέρεται σαφώς στο κείμενο του εν λόγω άρθρου. Η απόφαση της Επιτροπής συνδυάζεται με την υποχρέωση να επέλθει η σχετική τροποποίηση στο άρθρο 7.

Το ίδιο ισχύει και στην περίπτωση των διατάξεων του άρθρου 14 σχετικά με τις «ειδικές συμβάσεις» εφόσον στην διατύπωση του εν λόγω άρθρου αναφέρεται σαφώς ότι η ανάθεση τέτοιων συμβάσεων θα αφορά αποκλειστικά τη συμμετοχή σε σημαντικά σχέδια κοινού ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος υπό το πνεύμα του άρθρου 92 παράγραφος 3 στοιχείο β) της συνθήκης ΕΟΚ αναγνωριζόμενα ως τοιαύτα από την Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων. Η υποχρέωση αυτή αποτελεί και προϋπόθεση για ευνοϊκή απόφαση της Επιτροπής σε σχέση με το προκείμενο σχέδιο διατάγματος.

Συμπεραίνεται λοιπόν ότι υπό τους περιορισμούς αυτούς οι ενισχύσεις τυγχάνουν της παρέκκλισης που προβλέπει το άρθρο 92 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της συνθήκης ΕΟΚ.

Είναι σαφές, εξάλλου, ότι η εφαρμογή των προβλεπόμενων από το παρόν σχέδιο διατάγματος ενισχύσεων υπόκειται στις διατάξεις και τους προσανατολισμούς του κοινοτικού δικαίου όσον αφορά τις κρατικές ενισχύσεις, μεταξύ άλλων, για ορισμένους βιομηχανικούς και γεωργικούς τομείς δραστηριότητας και για ορισμένες γεωργοβιομηχανικές επιχειρήσεις, καθώς και το σύνολο των ενισχύσεων που χορηγούνται για διαφόρους σκοπούς,

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΠΟΦΑΣΗ:

Άρθρο 1

Οι ενισχύσεις που προβλέπονται από το σχέδιο διατάγματος της διοικητικής περιφέρειας Βρυξελλών, που κοινοποιήθηκε στην Επιτροπή με σημείωμα της 23ης Ιουνίου 1992, δύνανται να θεωρηθούν συμβιβάσιμες με την κοινή αγορά υπό το πνεύμα του άρθρου 92 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της συνθήκης ΕΟΚ εφόσον πληρούνται οι όροι που αναφέρονται στα ακόλουθα άρθρα.

Άρθρο 2

Η χορήγηση ενισχύσεων στο πλαίσιο τομεακών ή τεχνολογικών προγραμμάτων, όπως προβλέπεται στο άρθρο 7 του σχεδίου διατάγματος, περιορίζεται αυστηρά στις περιπτώσεις εθνικής χρηματοδότησης που συμπληρώνει τις παρεμβάσεις των κοινοτικών ταμείων και χορήγησης ενισχύσεων που εντάσσονται σε κοινοτικό πλαίσιο εθνικών ενισχύσεων.

Το Βέλγιο λαμβάνει τα απαραίτητα μέτρα για την τροποποίηση του άρθρου 7 του σχεδίου διατάγματος ούτως ώστε να περιλαμβάνονται ρητά σε αυτό οι περιορισμοί που προβλέπονται στο πρώτο εδάφιο.

Άρθρο 3

Η χορήγηση ενισχύσεων στο πλαίσιο ειδικών συμβάσεων, όπως προβλέπεται στο άρθρο 14 του σχεδίου διατάγματος, αφορά αποκλειστικά τη συμμετοχή των ευεργετουμένων επιχειρήσεων σε ένα ή περισσότερα σημαντικά σχέδια κοινού ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος τα οποία έχουν τύχει προηγούμενης έγκρισης από την Επιτροπή δυνάμει του άρθρου 92 παράγραφος 3 στοιχείο β).

Το Βέλγιο λαμβάνει τα απαραίτητα μέτρα για την τροποποίηση του άρθρου 14 του σχεδίου διατάγματος ούτως ώστε να αναφέρεται ρητά σε αυτό ο περιορισμός που προβλέπεται στο πρώτο εδάφιο.

Άρθρο 4

Το Βέλγιο κοινοποιεί στην Επιτροπή εντός δύο μηνών από την ημερομηνία της γνωστοποίησης της παρούσας απόφασης το κείμενο του σχεδίου διατάγματος της διοικητικής περιφέρειας Βρυξελλών, τροποποιημένο σύμφωνα με τις προδιαγραφές της παρούσας απόφασης.

Άρθρο 5

Η παρούσα απόφαση απευθύνεται στο Βασίλειο του Βελγίου.

Βρυξέλλες, 11 Νοεμβρίου 1992.

Για την Επιτροπή

Leon BRITTAN

Αντιπρόεδρος